

MØTEPROTOKOLL

Nemnd: Nemnda for studentsaker ved Nord universitet
Møtested: Bodø
Dato: 10.04.2024

Til stede:

Navn	Funksjon	Representerer
Eilif Nordahl	Leder	Ekstern
Marthe Bjørgum	Medlem	Universitetet
Geir Olav Knappe	Medlem	Universitetet
Marie Vestad	Medlem	Studentene
Stine Sæthre	Medlem	Studentene
Fredrik Bokstasp	Sekretær	

SAK 34/24 MISTANKE OM FUSK

Bakgrunn:

Ingvild Kjerkol, f. 18.05.1975, var student ved Master i kunnskapsledelse tilhørende Fakultet for samfunnsvitenskap, studiested Levanger. Utdanningen er et erfaringsbasert masterprogram på 90 studiepoeng og går på deltid over tre år. Kjerkol påbegynte sine studier i vårsemesteret 2019 og ble uteksaminert i høstsemesteret 2021.

Av studieplanen for Master i kunnskapsledelse går det frem at studiet avsluttes med en masteroppgave på 30 studiepoeng (emnekode MKL310). Vurderingsformen for masteroppgaven er et skriftlig arbeid med påfølgende muntlig høring. Det skriftlige arbeidet skrives i gruppe som gis en foreløpig karakter, før hver av kandidatene deretter skal forsvare avhandlingen individuelt. Det gis ikke en egen karakter for den muntlige høringen – kun en justering av karakteren av det skriftlige arbeidet. Det er denne karakteren som er endelig. Kjerkol leverte sin masteroppgave «*Ledelse i en digitalisert hjemmetjeneste. Hvordan påvirker helse- og velferdsteknologi lederfunksjonen i hjemmebaserte tjenester?*» sammen med en medstudent i høstsemesteret 2021. Det ble gjennomført muntlig høring 24.09.2021. Det skriftlige arbeidet ble vurdert til karakteren B, mens den endelige karakteren ble justert til karakteren A etter muntlig høring. Kjerkol fikk deretter utstedt vitnemål.

Den 20.01.2024 ble Nord universitet gjennom media gjort oppmerksom på at det var avdekket omfattende tekstsammenfall mellom Kjerkol og medstudentens masteroppgave og flere ulike kilder. Basert på informasjonen besluttet universitetet å undersøke påstandene

nærmere. Kjerkol ble orientert muntlig om dette den 22.01.2024, samt hvordan saksgangen ville være.

Da Kjerkol og medstudenten leverte inn sin masteroppgave høsten 2021, ble det gjennomført rutinemessig plagiatskontroll. Plagiatsrapporten viste et samlet tekstsammenfall på ca. 19 % med ulike kilder. Tekstsammenfallet fordelte seg over 245 ulike tekstblokker. I notat datert 02.02.2024 fra sensorene av masteroppgaven, går det frem at stikkprøvene de gjennomførte i 2021, viste at flere av treffene i plagiatsrapporten gjaldt overskrifter, sitater, referanser, litteraturliste og vedlegg. På grunn av dette ble ikke «totaliteten av plagiatsgrad [vurdert] som alarmerende» i 2021.

I forbindelse med undersøkelsene av påstandene om mistanke om fusk, ble det gjennomført ny plagiatskontroll. Denne gangen viste plagiatsrapporten et tekstsammenfall på til sammen 43 % med ulike kilder fordelt over 461 tekstblokker. Universitetet utarbeidet i tillegg en oversiktstabell over tekstsammenfallet som viser likhetene side om side. Alle disse dokumentene ble oversendt en ny kommisjon som skulle vurdere påstanden om mistanke om fusk.

I sin rapport trekker kommisjonen et skille mellom «plagiat av uttrykt meningsinnhold» og «plagiat av formuleringer» av hva som er fusk eller ikke. Videre skilles det mellom «plagiat av formuleringer av generelt meningsinnhold» og «plagiat av unikt meningsinnhold». I rapporten fremheves det at «utstrakt grad ... av plagiat av formuleringer med generelt meningsinnhold, betraktes som faglig umodenhet og mangel på faglig selvstendighet», og at sistnevnte ikke vurderes som fusk. Rapporten konkluderer med at oppgaven er «preget av en god del inspirasjon og lån fra andre kilder av innsikter med generelt innhold» og at kandidatene ikke alltid «refererer korrekt» noe som slår ut i plagiatsrapportene. Hovedkonklusjonen er at oppgaven ikke bygger på «plagiat av unikt meningsinnhold og dermed fusk», men at det finnes passasjer hvor komiteen er «i tvil om tekstlikheten kvalifiserer som fusk» og at det «samlet sett er grunnlag for mistanke om fusk».

Med utgangspunkt i rapporten, og de øvrige dokumentene i saken, ble Kjerkol i brev datert 20.02.2024, innkalt til avklaringsmøte med et medlem fra kommisjonen, representanter fra fakultetet og fra seksjon for eksamen og vitnemål. I referatet fra avklaringsmøtet fremgår det blant annet at Kjerkol uttalte at det ville vært høyrisiko for henne å fuske og at hun aldri ville gjort det.

Saken ble deretter oversendt nemnda for studentsaker ved notat datert 15.03.2024. Kjerkol ble varslet om oversendelsen i brev datert samme dag. Hun er gjort kjent med gjeldende regelverk og retten til å la seg bistå av advokat. Kjerkol lot seg representere av advokat. I brev datert 21.03.2024 ble det stilt spørsmål ved om universitetet har rettslig grunnlag for å behandle sak om mistanke om fusk nær tre år etter at sensurvedtaket ble fattet.

I brev datert 22.03.2024, ble Kjerkol varslet om behandling av saken i nemnda for studentsaker og gitt frist til å komme med tilsvarende i saken. Frist for tilsvarende ble satt til 07.04.2024, men etter avtale mellom Kjekols advokat og sekretariatet for nemnda ble fristen utsatt til 08.04.2024.

I brev datert 08.04.2024 anføres det at sensurvedtaket ved Kjekols masteroppgave er gyldig. Det anføres at selv om ordlyden i Lov om universiteter og høyskoler § 4-7, 4. ledd om

at «[a]dgangen til annullering [ikke foreldes]», tilsier at universitet kan ta opp saken på nytt, må bestemmelsen tolkes i lys av rammene for omgjøring av enkeltvedtak til ugunst for parten som følger forvaltningsloven § 35. Det hevdet at det kun er når et vedtak er ugyldig at sensurvedtaket kan omgjøres til ugunst for studenten. Følgelig har ikke universitetet hjemmel til å behandle saken, og saken skal avvises. Dersom nemnda kommer til at det er rettslig grunnlag for å behandle saken, anføres det at hverken det objektive eller det subjektive vilkåret for fusk er oppfylt. Det fastholdes at Kjerkol og medstudenten ikke har fusket.

Vurdering av habilitet:

Alle nemndas medlemmer, samt sekretær for nemnda for studentsaker, har vurdert om de er habile til å tilrettelegge eller fatte vedtak i saken. Det foreligger ikke forhold som tilsier at ett eller flere av medlemmene av nemnda eller sekretær er inhabile etter forvaltningsloven § 6. Det er heller ikke reist habilitetsinnsigelser av parten.

Dokumenter i saken:

1. Forhåndsvarsel om behandling av sak i nemnda for studentsaker datert 22.03.2024
2. Notat om oversendelse av dokumenter datert 20.03.2024
3. Oversendelsesbrev til nemnda for studentsaker datert 15.03.2024
4. Brev med informasjon om mistanke om fusk datert 20.02.2024
5. Referat fra avklaringsmøte
6. Oversendelse av referat fra avklaringsmøte datert 05.03.2024
7. Masteroppgave – MKL310
8. Plagiatrapport – 2021
9. Plagiatrapport – 2024
10. Notat om sensur 2021 datert 02.02.2024
11. Notat fra ny kommisjon mottatt 14.02.2024
12. Tilføyelse til rapport fra ny kommisjon datert 27.02.2024
13. Notat med oversikt over tekstlikheter
14. Notat med oversikt over tekstlikheter fra media
15. Emnebeskrivelse – MKL310 – 2021
16. Retningslinjer for behandling av fuskesaker ved Nord universitet
17. Veiledning for vurdering av plagiat
18. Korrespondanse mellom advokat og Nord universitet
19. Studentens kommentarer til referat fra avklaringsmøte
20. Brev om manglende redegjørelse og dokumentasjon datert 21.03.2024
21. Partsinnlegg datert 08.04.2024
22. Vedlegg til partsinnlegg – Oversikt over nyhetsartikler
23. Vedlegg til partsinnlegg – E-post med informasjon frigitt til media etter vedtak i Felles klagenemnd

Nemndas vurdering av adgangen til å annullere eksamen i ettertid:

Studentens primære anførsel er at nemnda skal avvise saken om mistanke om fusk fordi universitetet ikke har hjemmel til å annullere sensurvedtaket nærmere tre år etter at sensurvedtaket ble truffet. Nemnda for studentsaker tar derfor først stilling til om det er adgang til å behandle sak om annullering av et sensurvedtak etter at vedtaket ble truffet.

Lov om universiteter og høyskoler § 4-7, 4. ledd lyder: «Adgangen til å annullering foreldes ikke». Det fremgår dermed klart av ordlyden at institusjonen har adgang til å annullere

eksamener dersom vilkårene for annullering etter § 4-7 ellers er oppfylt, også etter at sensurvedtak er fattet og vitnemål utstedt. Dette må også ses i lys av § 4-7, 5. ledd som omhandler plikt for den som får sin eksamen annullert til å levere tilbake eventuelle vitnemål eller karakterutskrifter. Det forhold at lovgiver har fastsatt at annullering ikke foreldes, medfører implisitt at lovgiver har lagt til grunn at et sensurvedtak vil kunne omgjøres i ettertid dersom det viser seg at vilkårene for annullering var til stede. At institusjonen skal ha en slik adgang, er dermed et klart uttrykk for lovgivers vilje. Nemnda kan ikke se at dette er tvilsomt. Nemnda finner støtte for en slik forståelse i ot.prp. nr. 62 (1988-1989) i merknaden til § 56 i Lov om universiteter og høyskoler av 1989. Dagens bestemmelse er en videreføring av tilsvarende bestemmelse i denne loven. Nemnda viser også Prop. 126 L (2022-2023) punkt 16.4.1.5 hvor det går frem at bestemmelsen i § 4-7 innebærer at «en utdanning potensielt kan annulleres flere år etter at studenten er ferdig med utdanningen».

Nemnda har merket seg anførselen om at Lov om universiteter og høyskoler § 4-7, 4. ledd må tolkes i lys av forvaltningsloven § 35, 1. ledd, bokstav c, og at omgjøring av et sensurvedtak kun kan skje dersom det opprinnelige sensurvedtaket må anses å være ugyldig. Det vises til at et vedtak er ugyldig dersom det foreligger en såkalt «innholdsmangel», og at dette må forstås slik at vedtaket må bygge på et uriktig rettslig eller faktisk grunnlag. Det anføres at dersom dette ikke legges til grunn, går bestemmelsen i Lov om universiteter og høyskoler § 4-7 vesentlig lengre enn adgangen til omgjøring etter forvaltningsloven § 35. Det anføres at dette igjen vil kunne være i strid med kravet i Grunnloven § 113 om at myndighetene må ha hjemmel i lov for å gripe inn overfor enkeltmennesker.

Nemnda for studentsaker har kommet til at forvaltningsloven § 35, 1. ledd, bokstav c på selvstendig grunnlag gir adgang til å annullere et sensurvedtak dersom det i ettertid viser seg at det foreligger fusk på den innleverte oppgaven. Det kan innledningsvis slås fast at det ikke foreligger noen tidsfrist for omgjøringsadgangen etter forvaltningsloven § 35, 1. ledd, bokstav c, jfr. Woxholth «*Forvaltningsloven med kommentarer*» (2011) s. 574.

Etter nemndas syn bygger det opprinnelige sensurvedtaket på feil faktum dersom ikke sensorene oppdaget at det forelå plagiat som kunne medføre annullering mv. og dette i ettertid viser seg å være tilfelle. Et av hovedhensynene bak regelen i forvaltningsloven § 35, 1. ledd, bokstav c, er å kunne omgjøre ugyldige vedtak i tilfeller hvor parten kan lastes for at forvaltningsorganet har bygget på feil faktum. I denne forbindelse kan det vises til Bernt sin kommentar i note 915 på Gyldendal kommentarutgave til forvaltningsloven hvor det uttales:

«Reglene om omgjøring til skade for en part forutsetter at myndighetene ikke uten videre kan omgjøre når vedkommende i god tro har innrettet seg etter vedtaket. Dersom parten vet at vedtaket skyldes en feil, er det ikke samme betenkeligheter som ellers ved å tillate omgjøring. Her vil vedtaket forholdsvis lett kunne bli ugyldig.»

Plagiat som anses som fusk etter forskriften forutsetter forsett, det vil si at studenten vet at vedkommende plagierer, eller grov uaktsomhet, det vil si at studenten i stor grad kan lastes for at vedkommende har foretatt plagiat. Nemnda for studentsaker er derfor av den oppfatning at en står i en situasjon som er sammenlignbar med at parten ikke har vært i god tro og at det derfor kan foreligge grunnlag for omgjøring av sensurvedtaket dersom det i ettertid viser seg at oppgaven inneholder plagiat som må regnes som fusk.

Nemnda for studentsaker har dermed kommet til at det er adgang til å behandle den aktuelle saken. I denne forbindelse påpekes det også at spørsmålet om omgjøring har vært underlagt full saksbehandling etter forvaltningsloven i form av forhåndsvarsel, kontradiksjon, partsinnsyn og så videre. Nemnda går dermed over til å vurdere om vilkårene for fusk er oppfylt.

Rettslig grunnlag i vurderingen av om det foreligger fusk:

Det rettslige grunnlaget for annullering av eksamen, samt utestenging fra institusjonen og tap av eksamensrett, følger av universitets- og høyskoleloven (uhl.)

Uhl § 4-7 (1) bokstav b:

”Styret selv eller institusjonens nemnd for studentsaker, jf. § 5-1, kan annullere eksamen eller prøve eller godkjenning av kurs hvis kandidaten forsettlig har forsøkt å fuske eller forsettlig eller grovt uaktsomt har fusket i forbindelse med gjennomføring av, eller forut for endelig sensur av, vedkommende eksamen eller prøve, eller under gjennomføringen av vedkommende kurs”.

Uhl § 4-8 (3):

”En kandidat som har opptrådt slik som beskrevet i § 4-7 første eller annet ledd, eller forsettlig har medvirket til dette, kan ved vedtak av institusjonens nemnd for studentsaker, jf. § 5-1, utestenges fra institusjonen og fratras retten til å gå opp til eksamen ved institusjoner under denne lov i inntil ett år.”

Begrepet fusk er ikke definert i loven, men det er gitt uttalelser om hva som anses som fusk i forarbeidene, jf. Ot.prp. nr. 40 (2001-2002), pkt.12.1.10:

«Departementet legger til grunn at det er å anse som fusk når en student har ulovlige hjelpemidler tilgjengelig under eksamen eller på annen måte handler i strid med eksamensreglementet eller regler om kildebruk.»

I forskrift om studier og eksamen ved Nord universitet § 9-1 andre ledd er det gitt eksempler på hva som regnes som fusk eller forsøk på fusk:

«Som fusk eller forsøk på fusk regnes blant annet:

- a) Å ha ulovlige hjelpemidler tilgjengelig under eksamen. Dersom det er
- b)

I forskriften § 9-1, 3. ledd presiseres studentens eget ansvar;

«Manglende kjennskap til regler for kildebruk, tillatte hjelpemidler, retningslinjer for eksamen og lignende fritar ikke studenten for ansvar.»

Vilkår

I fuskesaker er det to vilkår som må være oppfylt for at studenten skal kunne ilegges en sanksjon. For det første må det objektivt sett foreligge fusk eller forsøk på fusk. Det innebærer at selve handlingen er å betrakte som fusk i henhold til gjeldene regelverk.

For det andre må vilkåret om at fuskehandlingen må være utført med tilstrekkelig grad av skyld være oppfylt. Dersom det foreligger forsøk på fusk, er vilkåret at studenten må ha

handlet forsettlig, mens det for fullbyrdet fusk kreves forsett eller grov uaktsomhet. Grov uaktsomhet innebærer at det må ha foregått en kvalifisert klanderverdig opptreden eller handling, som gir grunn til sterke bebreidelser for mangel på aktsomhet. Forsett foreligger i de tilfeller hvor studenten har utført en handling med viten og vilje. Studenten behøver ikke å ha vært klar over at handlingen var ulovlig og hatt uredelige intensjoner. Det er tilstrekkelig at studenten har vært klar over at han eller hun har utført selve fuskehandlingen for å legge til grunn forsett.

Det vises i den forbindelse til dom fra høyesterett Rt.2015.995;

«Regelverket stiller etter ordlyden ikke opp noe krav om uredelig eller uhederlig atferd. Selv om lagmannsretten kan ha rett i at ordet fusk i dagligtale vanligvis forbindes med subjektiv klanderverdig opptreden, kan jeg ikke se at loven legger opp til en slik forståelse, eller at den er til hinder for et regelverk som innebærer at fuskvilkåret praktiseres slik regelverket legger opp til.»

Både det objektive og det subjektive vilkåret må være oppfylt med en klar sannsynlighetsovervekt. Det vil si at det må være bevist at det er klart mer sannsynlig at studenten med tilstrekkelig grad av skyld har forsøkt å fuske eller har fusket, enn at det motsatte er tilfelle.

Når det gjelder utmåling av reaksjon, så er normen fra Felles klagenemnd ett semesters utestengelse ved grovt uaktsomt fusk og to semesters utestengelse ved forsettlig fusk. Nemnda for studentsaker må foreta en skjønnsmessig vurdering i hvert enkelt tilfelle, der forholdsmessigheten mellom studentens opptreden og reaksjon er et sentralt moment.

Nemndas vurdering av det objektive og subjektive vilkår for fusk:

Det objektive vilkåret:

Etter Lov om universiteter og høyskoler § 4-7, 1. ledd, bokstav b, kan institusjonens nemnd for studentsaker annullere eksamen hvis en kandidat har «forsettlig eller grovt uaktsomt har fusket i forbindelse med gjennomføring av, eller forut for endelig sensur av, vedkommende eksamen». Fuskebegrepet er ikke nærmere definert i loven, men det følger av Ot.prp. nr. 40 (2001-2002), pkt.12.1.10 at «det er å anse som fusk når en student ... handler i strid med ... regler om kildebruk».

I henhold til den nå opphevede Forskrift av 28.10.2020 nr. 2474 om studier og eksamen ved Nord universitet § 9-1, 2. ledd, bokstav b er det å anse som fusk å «presentere andres publiserte eller upubliserte arbeid som sitt eget». Likeledes er det å anse som fusk å «sitere kilder eller på annen måte benytte kilder i skriftlige arbeider uten tilstrekkelige kildehenvisninger», jfr. samme forskrifts § 9-1, 2. ledd, bokstav d. Denne forskriften gjaldt på tidspunktet hvor Kjerkol og medstudenten leverte sin masteroppgave, og disse to aktuelle bestemmelsene er likelydende de tilsvarende bestemmelsene i någjeldende forskrift.

Etter dagjeldende Retningslinjer for eksamenskandidater ved Nord universitet punkt 36 skulle alle kilder oppgis både i løpende tekst og litteraturlista. Ved direkte avskrift, skulle dette markeres tydelig med innrykk og kursivskrift el. lignende, og det skulle være kildehenvisning med spesifisert sidehenvisning. Videre fremgikk det at «[a]vvik fra denne regel anses som plagiat, og vil bli behandlet som fusk/forsøk på fusk».

Nemnda har merket seg at kommisjonen som våren 2024 vurderte mistanken om fusk, tilsynelatende har lagt til grunn et skille mellom generelle formuleringer og formuleringer av unikt meningsinnhold, og på den måten foretatt en avgrensning av hva som regnes som plagiat, og dermed også fusk. Basert på redegjørelsene over er det ikke rettslige holdepunkter for å foreta en slik avgrensning etter gjeldende regelverk og tilhørende retts- og forvaltningspraksis. Nemnda bemerker at vurderingstemaet er hvorvidt Kjerkol har fremstilt andres tekster som sine egne uten at det går frem at det er hentet fra andre. Ofte vil dette innebære bruk av identisk eller svært lik ordlyd som i kilden, bruk av spesielle ord og uttrykk mv. Dette gjelder uavhengig av meningsinnholdet i formuleringene. På den andre siden må det heller avgrenses mot feil, ufullstendige eller svake kildehenvisninger, for eksempel gjennom at det i begrenset omfang mangler sitatmarkering, mangler sidehenvisning etc. På dette punktet tiltrer nemnda for studentsaker Unnebergs artikkel *Eksamensfusk ved universiteter og høyskoler* publisert i Lov og rett, 51(2012)8: 491-510.

Nemnda står fritt til å gjøre egne vurderinger og kan vurdere både det faktiske og rettslige grunnlaget annerledes enn kommisjonen. Dette ble presisert eksplisitt i avklaringsmøtet, noe som fremgår av referatet fra møtet. Nemnda legger derfor mindre vekt på kommisjonens rapport i vurderingen av om det objektive vilkåret for fusk er oppfylt. Tilsvarende gjelder for plagiaterapportene som fremstår som lite tilgjengelige i vurderingen av om det foreligger fusk. Nemnda har derfor i hovedsak tatt utgangspunkt i den utarbeidede oversikten over tekstsammenfall i vurderingen av om det objektivt sett foreligger fusk.

Etter en gjennomgang av treffene som fremgår av notatet fra universitetet (vedlegg 13 i saken), og sett teksten i masteroppgavene opp mot de aktuelle kildene, har nemnda funnet flere tilfeller som ikke kan anses som fusk fordi henvisning til rett kilde fremgår, om enn ikke på korrekt måte.

Som eksempel viser nemnda til treff nummer 13. I masteroppgaven står det:

«mellomledere har en svært sentral rolle i kunnskapende organisasjoner. De knytter forbindelsen mellom «slik det er» og «slik det burde være». Det vil si hverdagen i tjenesten og sentralt utpekte mål og strategier i styringsdokument tilsvarende NOU2011:11. Mellomlederne tilrettelegger også for at kunnskap beveger seg mellom de ulike nivåene i organisasjonen, det vil si mellom individ-, gruppe og organisasjonsnivå. Den avanserte kunnskapsarbeideren både kan og vil lede seg selv, men trenger støtte, inspirasjon og læringsmuligheter. Det kan være grunn til å anta at tradisjonelle lederferdigheter som analyse, planlegging og kontroll vil være mindre fremtredende i framtida og erstattes av ferdigheter der lederen i større grad hjelper den enkelte medarbeider til å lede seg selv (Krogh et al., 2001)»

Her fremgår kilden til sist i avsnittet. Det fremgår dermed at dette ikke er studentenes egne ord, men kildehenvisningen er upresis, og deler av teksten burde vært satt i anførselstegn. Nemnda har kommet til at et slikt tekstsammenfall ikke er å regne som fusk.

Likeledes viser nemnda for eksempel til treff nr. 15, 23 (kilden fremgår ikke av notatet, men av teksten i avhandlingen), 43, 44 og 104 i det utarbeidede notatet. Nemnda har kommet til at tekstsammenfallet som fremgår av disse funnene ikke kan regnes som fusk.

Det foreligger imidlertid en rekke avsnitt i masteroppgaven hvor tekstlikhet med annen kilde ikke kan begrunnes med bruk av sammenfallende kilder, men hvor det er klar sannsynlighet for at det har funnet sted direkte avskrift og/eller lett omskriving av andres tekster uten at det er vist til disse. Dette er å anse som fusk i henhold til Lov om universiteter og høyskoler § 4-7, 1. ledd, bokstav b, og Forskrift om studier og eksamen ved Nord universitet § 9-1, 2. ledd, bokstav b og d.

Nemnda viser her til treff nr. 3. I masteroppgaven på side 9 skriver Kjerkol og medstudenten:

«Utviklingen i Værnesregionen speiler noe av de kommunesektoren har vært opptatt av de siste årene, nemlig å finne løsninger på sine komplekse problem i partnerskap.»

I masteroppgaven til Fosslund, Lundby og Opsal fra 2019 heter det på side 15:

«Utviklingen i Trondheim kommune speiler noe av det kommunesektoren for øvrig har vært opptatt av de siste årene, nemlig å finne løsninger på sine komplekse problem i partnerskap.»

Disse tekstene er identiske sett bort fra at «Trondheim kommune» er byttet ut med «Værnesregionen», samt at Kjerkol og medstudenten har tatt bort «for øvrig». I dette avsnittet har ikke Kjerkol og medstudenten henvist til Fosslund et al., og bruken av begrep som «speiler» og «komplekse problem» på tilsvarende måte tilsier at tekstsammenfallet skyldes direkte avskrift og ikke skyldes tilfeldigheter.

Nemnda viser videre til treff nr. 9 hvor det i Kjerkol og medstudentens masteroppgave på side 12 heter:

«For å sikre kvalitet i forskningen må studien være koherent. Vi forsøker å vise sammenheng mellom problemstilling og valg av teori, metode, datautvikling og analyse i de påfølgende kapitlene. Avhandlingen er ment å følge en konsistent «rød tråd» hvor teori, metode og analyse er ensartet gjennom hele arbeidet med vår avhandling.»

Nær identisk tekst går frem av Fosslund et al. (2019) hvor det heter:

«For å sikre kvalitet i forskningen må studien være koherent. Det innebærer at det skal være en sammenheng mellom problemstilling og valg av teori, metode, datautvikling og analyse. Dette har vi søkt å imøtekomme. Vi har også tilstrebet å være konsistent, noe som innebærer at teorien, metoden og analysen må ensartet gjennom hele arbeidet og følge en rød tråd (Thagaard, 2018; Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2017).»

Kjerkol og medstudenten har hverken oppgitt Fosslund et al., eller kildene som Fosslund et al. har vist til. Nemnda vurderer at tekstlikheten ikke kan forklares med annet enn avskrift eller omskriving av Fosslund et al. (2019).

Videre viser nemnda til treff nr. 10 hvor det i den aktuelle masteroppgaven heter:

«Selv om velferdsteknologi har en stor potensiell verdi, vil effektene være ulike for de involverte aktørene. Både tilsiktede og utilsiktede effekter kan gjøre at noen påvirkes både positivt og negativt når nye løsninger tas i bruk, og det kan være vanskelig å veie disse effektene opp mot hverandre.»

I rapporten Velferdsteknologi fremgår tilsvarende tekst uten at det er referert til denne i Kjerkol og medstudentens masteroppgave:

«Selv om velferdsteknologi har stor potensiell verdi, vil fordelingen av effektene være ulik for de involverte aktørene. Både tilsiktede og utilsiktede effekter kan gjøre at noen påvirkes både positivt og negativt når nye løsninger tas i bruk, og det kan være utfordrende å veie disse effektene mot hverandre.»

Nemnda for studentsaker utelukker at et tekstsammenfall av en slik art kan skyldes tilfeldigheter, og legger til grunn at det skyldes avskrift av aktuell kilde. Følgelig er dette å regne som fusk i henhold til gjeldende regelverk.

Nemnda vil også trekke frem treff nr. 14 i notatet. I Kjerkol og medstudentens oppgave på side 18, lyder teksten:

«Forståelsen og definisjonen av begrepet kunnskap har vært diskutert av filosofer og kritiske tenkere helt tilbake til de gamle grekernes tid. Platon (400 år fvt.) oppfattet kunnskap som berettiget overbevisning, mens Aristoteles, Platons elev, hevdet at «kunnskap hadde flere fasetter og kunne kategoriseres både som tekne (en håndverksmessig, oppgaveorientert og praktisk kunnskap), episteme (sann kunnskap) og fronesis (en praktisk visdom utviklet gjennom erfaring)» (Irgens & Wennes, 2011:17). Senere har flere store tenkere bygd videre på Platons og Aristoteles tanker om kunnskap, blant dem Descartes (1596-1650). Han videreførte synet på kunnskap som episteme gjennom å vektlegge rasjonell tenkning og reduksjonistiske metoder. Descartes hevdet at vi lett kan la oss lure av sansene våre, derfor må gjennom tenkning og kontrollert logisk metodikk komme frem til epistemisk kunnskap og sann vitenskapelig viten. Den italienske filosofen Vico (1668-1744) kritiserte Descartes for å ha ignorert fronesis til fordel for episteme (Irgens & Wennes, 2011). De forskjellige perspektivene på kunnskap som Descartes og Vico representerte, er fortsatt aktuelle når det gjelder kunnskapsarbeid og kunnskapsledelse. Perspektivene fører med seg konsekvenser for hvordan man tilrettelegger for kunnskapsdeling og for hvordan man leter etter kunnskap i organisasjoner. Mens det ene perspektivet er strukturelt, kognitivt, objektivistisk, statisk og instrumentelt, er det andre perspektivet prosessuelt, sosialt, praksisbasert og dynamisk (Irgens og Wennes, 2011).»

I Elisabeth Dybs masteroppgave fra 2014 fremgår følgende:

«Forståelsen og definisjonen av begrepet kunnskap har vært diskutert av filosofer og kritiske tenkere i tusener av år, helt tilbake til de gamle grekernes tid. Den store filosofen Platon oppfattet kunnskap som berettiget overbevisning, mens Aristoteles derimot, Platons elev, hevdet at «kunnskap hadde flere fasetter og kunne kategoriseres både som tekne (en håndverksmessig, oppgaveorientert og praktisk kunnskap), episteme (sann kunnskap), og fronesis (en praktisk visdom utviklet gjennom erfaring)» (Irgens & Wennes 2011:17). Senere har flere store tenkere bygget

videre på Platons og Aristoteles tanker om kunnskap, blant dem erkjennelsesfilosofen René Descartes. Han videreførte synet på kunnskap som episteme gjennom å vektlegge rasjonell tenkning og reduksjonistiske metoder. Descartes hevdet at vi lett kan la oss lure av sansene våre, derfor må vi gjennom tenkning og kontrollert logisk metodikk komme frem til epistemisk kunnskap, fakta og til sann vitenskapelig viten (Irgens & Wennes 2011). Descartes rasjonelle tankegang har blitt udødeliggjort gjennom hans berømte utsagn «Cogito ergo sum» som oversatt til norsk betyr «jeg tenker, derfor er jeg». Den italienske filosofen Giovan Battista Vico kritiserte dog Descartes for å ha ignorert fronesis til fordel for episteme. (...) (Irgens & Wennes 2011) De forskjellige perspektivene på kunnskap som Descartes og Vico representerte, er fortsatt aktuelle den dag i dag når det gjelder kunnskapsarbeid og kunnskapsledelse. Disse to perspektivene fører med seg konsekvenser for hvordan man tilrettelegger for kunnskapsdeling og for hvordan man leter etter kunnskap i organisasjoner. Det ene perspektivet er strukturelt, kognitivt, objektivistisk, ressursbasert statisk og instrumentelt, mens det andre perspektivet er prosessuelt, sosialt, praksisbasert, dynamisk og refleksivt (Irgens & Wennes 2011).»

Nemnda for studentsaker har kommet til at denne delen av Kjerkol og medstudentens masteroppgave har en ordlyd som ligger vesentlig nærmere Dybs parafrasering enn kilden de faktisk har referert til. Følgelig skulle Kjerkol og medstudenten vist til Dyb. Likhetene mellom masteroppgaven til Kjerkol og medstudenten, og tilsvarende tekst i Dybs masteroppgave, kan ikke forklares med at begge har benyttet Irgens & Welle. At Kjerkol og medstudenten unnlot å referere til Dyb, er dermed å anse som plagiat.

Tilsvarende vurdering legges til grunn for en rekke andre deler av avhandlingen, for eksempel notatets treff nr. 11, 16, 21, 30, 37, 39, 67, 68, 69, 76, 78, 79, 83, 85, 89, 91, 95, 108, 109, 114, 116 og 118. Nemnda vil her særlig trekke frem treff nr. 9, 67, 68, 69, 78, 83, 108, 109 og 116, og finner disse avsnittene skjerpene i vurderingen av om det foreligger fusk fordi disse avsnittene baserer seg på andres funn, tolkninger og lignende, uten at det henvises til kilden. Nemnda viser også til at det er skjerpene at om lag hele kapittel 4 i masteroppgaven er hentet fra Fosslund et al. (2019), en kilde som ser ut til å gå igjen gjennom hele masteroppgaven til tross for at den ikke referert til hverken i teksten eller litteraturlista.

Nemnda for studentsaker konkluderer med at det foreligger et ikke ubetydelig omfang av plagiat, og at det dermed foreligger fusk.

Nemnda for studentsaker har kommet til at Ingvild Kjerkol og hennes medstudent har fremstilt andres arbeid som sitt eget, og sitert eller benyttet kilder uten tilstrekkelig kildehenvisning ved utarbeidelsen av deres masteroppgave, i strid med Forskrift om studier og eksamen ved Nord universitet § 9-1, 2. ledd, bokstav b og d.

Det objektive vilkåret for fusk er dermed oppfylt.

Det subjektive vilkåret:

Nemnda for studentsaker har videre vurdert om studenten har fusket forsettlig eller grovt uaktsomt.

Grov uaktsomhet innebærer som nevnt at det må ha foregått en klanderverdig opptreden eller handling som gir grunn til sterke bebreidelser for mangel på aktsomhet. Forsett foreligger i de tilfeller hvor studenten har utført en handling med viten og vilje. Studenten behøver ikke å ha vært klar over at handlingen var ulovlig, det er tilstrekkelig at studenten har vært klar over at han eller hun har utført selve handlingen for å legge til grunn et forsett.

Manglende kjennskap til regelverket, fritar ikke for ansvar, jfr. Forskrift om studier og eksamen ved Nord universitet § 9-1, 3. ledd.

Nemnda for studentsaker har ovenfor kommet til at det foreligger et ikke ubetydelig omfang av plagiat, og dermed objektivt sett fusk. Plagiatet har gjort seg gjeldende i form av direkte avskrift eller lettere omskriving uten kildehenvisninger. Fusk i form av plagiat i et omfang som her, kan ikke ha oppstått uten forfatterens kjennskap til handlingen totalt sett. Selv om nemnda kan være enig i at det i enkelte tilfeller kan være mulig å miste oversikt over kildene, kan ikke dette gjøres gjeldende over såpass mange treff som nemnda har vist til. Nemnda for studentsaker har dermed kommet til at Kjerkol har fusket forsettlig.

Det subjektive vilkåret er dermed oppfylt.

Reaksjonsfastsettelse:

Nemnda for studentsaker vurderer ut fra dette at Ingvild Kjerkol i sin masteroppgave (emnekode MKL310), skrevet sammen med en medstudent i, klart sannsynlig har fusket forsettlig idet hun har fremstilt andres arbeid som sitt eget og benyttet kilder uten tilstrekkelig kildehenvisning i strid med Forskrift om studier og eksamen ved Nord universitet § 9-1, 2. ledd, bokstav b og d.

Ut fra det ovennevnte er nemnda for studentsaker kommet frem til at begge vilkårene for å kunne ilegge en reaksjon er oppfylt. Hovedregelen er at forsettlig fusk medfører annullering av eksamen og utestenging i to semestre (inntil 12 måneder), jfr. praksis i Felles klagenemnd.

Etter Lov om universiteter og høyskoler § 4-7, 1. ledd «kan» nemnda for studentsaker annullere en eksamen dersom det er fusket forsettlig eller grovt uaktsomt. Selv om retts- og forvaltningspraksis viser at eksamen nærmest rutinemessig skal annulleres hvor det foreligger fusk, tilsier lovens ordlyd klart at det må foretas en konkret vurdering. I denne saken foreligger forsettlig fusk i et ikke ubetydelig omfang. Dette taler klart for at masteroppgaven skal annulleres. Nemnda har merket seg tiden som har gått fra sensurvedtaket opprinnelig ble fattet og frem til sak om mistanke ble reist, men kan ikke se at tiden er så vidt lang at annullering er urimelig. Tvert om det særlig viktig å reagere når sensurvedtaket må anses å være ugyldig.

Nemnda har vurdert om Ingvild Kjerkol også skal utestenges med hjemmel i Lov om universiteter og høyskoler § 4-8, 3. ledd, men har kommet til at annullering er tilstrekkelig. Selv om saksbehandlingstiden i seg selv ikke har vært lengre enn hva som kan forventes, tilsier tiden fra sensurvedtaket falt og frem til vedtak om fusk ble fattet at utestengelse vil fremstå som uforholdsmessig.

Nemnda for studentsaker har dermed kommet til at sensurvedtaket fattet i 2021 er ugyldig på grunn av fusk, og at masteroppgaven (emnekode MKL310) for Ingvild Kjerkol, annulleres.

Vedtak i nemnda for studentsaker ved Nord universitet:

Nemnda for studentsaker finner at det ved denne eksamen foreligger fusk i henhold til Lov om universiteter og høyskoler § 4-7, 1. ledd, bokstav b, samt Forskrift om studier og eksamen ved Nord universitet § 9-1, 2. ledd bokstav b og d.

Med hjemmel i Lov om universiteter og høyskoler § 4-7, 1. ledd, bokstav b og § 4-7, 4. ledd, jfr. Forvaltningsloven § 35, 1. ledd, bokstav c, oppheves sensurvedtak av 24.09.2021, og masteroppgave (emnekode MKL310) for tidligere student Ingvild Kjerkol, annulleres.

Nemndas vedtak er enstemmig.

Vedtaket kan i henhold til Lov om universiteter og høyskoler §§ 4-7, 3. ledd påklages til Felles klagenemnd innen tre uker etter at vedtaket er mottatt, og da etter reglene i forvaltningsloven. Eventuell klage sendes til nemnda for studentsaker ved Nord universitet.

Det kan ikke reises søksmål om gyldigheten av vedtaket, eller krav om erstatning som følge av vedtaket, før studenten har nyttet sin adgang til å klage til Felles klagenemnd og klagen er avgjort der. Søksmål kan likevel reises når det er gått 6 måneder fra klage første gang ble framsatt, og det ikke skyldes forsømmelse fra klagerens side at klageinstansens avgjørelse ikke foreligger, jfr. forvaltningsloven § 27 b.